

حل تمرین درس ۲۰ (کتاب نحو مقدماتی)

پرسش و تمرین

۱. چه فرقی میان اعراب اصلی و تبعی وجود دارد؟ مثال بزنید.
 - تبعی: کلمه به سبب پیروی از اعراب کلمه پیشین می‌گیرد.
۲. معنای لغوی و اصطلاحی توابع چیست؟
 - (تابع: پیرو) اصطلاحی: کلماتی که دارای اعراب تبعی هستند.
۳. در جمله‌های ذیل نعت و منوع را مشخص کنید و موارد چهارگانه مطابقت را بنویسید:

• جَاءَ رَجُلٌ عَادِلٌ.

○ رَجُلٌ

○ عَادِلٌ

○ مفرد - مذکر - نکره - مرفوع

• رَأَيْتُ امْرَأَةً عَالِمَةً.

○ امْرَأَةً

○ عَالِمَةً

○ مفرد - مؤنث - منصوب - نکره

• سَمِعْتُ مِنْ قَوْمٍ فَاسِقِينَ.

○ قَوْمٍ

○ فَاسِقِينَ

○ مجرور - نکره - مذکر - جمع

• هَذَانِ ثَوْبَانِ مُمَرَّقَانِ.

○ ثَوْبَانِ

○ مُمَرَّقَانِ

○ مذکر - نکره - مثنی - مرفوع

• هَؤُلَاءِ تَلَامِيذٌ مُجْدُونَ.

○ تَلَامِيذٌ

○ مُجْدُونَ

○ مرفوع - نکره - جمع - مذکر

• مَرَزَتْ بِالْبَنَاتِ الْعَاقِلَاتِ.

○ بِالْبَنَاتِ

○ العَاقِلَاتِ

○ مؤنث - مجرور - معرفه - جمع

۴. یک وجه شباهت و یک وجه اختلاف تأکید لفظی و معنوی را بنویسید.

• شباهت: هر دو تأکیدند.

۵. آیا تأکید لفظی با لفظ مترادف صحیح است؟ دو مثال بنویسید.

۶. اسم های جمله های ذیل را تأکید معنوی کنید :

• جَاءَ الْمُعَلِّمُ نَفْسُهُ -

• قَرَأْتُ الْكِتَابَ نَفْسُهُ -

• نَجَحَ الْأَخَوَانِ كِلَاهِمَا -

• كَتَبْتُ إِلَى الْمُعَلِّمِ نَفْسِهِ -

• اشْتَرَيْتُ الْكِتَابَيْنِ كِلَيْهِمَا -

• فَازَ الطُّلَّابُ كُلُّهُمْ -

۷. در جمله های ذیل نعت و منوع و مؤکد و مؤکد را با ذکر نوع و علامت اعراب تعیین کنید :

(۱) إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ.

• الْأَمْرُ: اسمِ إِنَّ و منصوب

• كُلُّهُ: تأکید و منصوب

• كُلُّهُ: م. الیه

• لِلَّهِ: خبرِ إِنَّ (شبه جمله)

(۲) لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَ اللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ.

• لَقَدْ: حرف تحقيق

• أَنْزَلْنَا: فعل

• أَنْزَلْنَا: فاعل

• آيَاتٍ: م. به و منصوب به كسره

• بَيِّنَاتٍ: صفت و منصوب به كسره

• اللَّهُ: مبتدا

• يَهْدِي: خبر

• مَنْ: م. به

• يَشَاءُ: فعل فاعل: هو مستتر

• إِلَى صِرَاطٍ: ج و م

• مُشْتَقِيمٌ: صفت و مجرور

(۳) وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ.

• وَالسَّابِقُونَ: مبتدا و مرفوع با واو

• السَّابِقُونَ: تأكيد (مؤكّد) لفظی

• أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ: خبر

• أُولَئِكَ: مبتدا

• الْمُقَرَّبُونَ: خبر و مرفوع با واو

(۴) كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ.

• كَمْ: مبتدا

• مِنْ فِئَةٍ: ج و م

• قَلِيلَةٍ: صفت و مجرور

• غَلَبَتْ: خبر - فاعل: هی مستتر

• فِئَةً: م. به

• كَثِيرَةً: صفت

• بِإِذْنِ: ج و م

• اللَّهُ: م. اليه

(۵) وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا.

• جَاءَ: فعل

• رَبُّكَ: فاعل

• رَبُّكَ: م. اليه

• الْمَلَكُ: عطف به فاعل مرفوع

• صَفًّا: حال

• صَفًّا: تأكيد (مؤكّد) لفظی

(۶) لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَ لَا تَأْتِيهَا إِلَّا قِيْلًا سَلَامًا سَلَامًا.

• يَسْمَعُونَ: فاعل

• فِيهَا: ج و م

• لَغْوًا: م. به

• لَا: حرف نفی

• قِيْلًا: مستثنى و منصوب - منفصل

- سَلَامًا: صفت
- سَلَامًا: تَأْكِيد (مَوْكَّد)
- (٧) وَيَلُّ لِمَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا بِالدِّينِ ، وَيَلُّ لَهُ !
- وَيَلُّ: مبتدا موكَّد
- لِمَنْ: خبر
- طَلَبَ: فعل (صله) - صله محلى از اعراب ندارد ولى معنا را كامل مى كند.
- الدُّنْيَا: م. به منصوب تقديرًا
- بِالدِّينِ: ج و م
- (٨) الطَّاعِمُ الشَّاكِرُ أَفْضَلُ مِنَ الصَّائِمِ الصَّامِتِ.
- الطَّاعِمُ: مبتدا
- الشَّاكِرُ: صفت و مرفوع
- أَفْضَلُ: خبر
- مِنَ الصَّائِمِ: ج و م
- الصَّامِتِ: صفت و مجرور
- (٩) إِنَّ الدُّنْيَا وَ الآخِرَةَ عَدْوَانِ مُتَّفَاوَتَانِ وَسَبِيلَانِ مُخْتَلِفَانِ.
- الدُّنْيَا: اسم إِنَّ منصوب و تقديرًا
- الآخِرَةَ: عطف به اسم إِنَّ
- عَدْوَانِ: خبر إِنَّ و مرفوع به الف
- مُتَّفَاوَتَانِ: صفت
- سَبِيلَانِ: عطف به خبر و مرفوع به الف
- مُخْتَلِفَانِ: صفت
- (١٠) أَيُّهَا النَّاسُ الْآنَ الْآنَ ! مِنْ قَبْلِ النَّدَمِ.
- أَيُّهَا: منادا مبنى بر ضم
- الْآنَ: مفعول فيه و منصوب
- الْآنَ: تَأْكِيد (مَوْكَّد)
- مِنْ قَبْلِ: ج و م
- النَّدَمِ: م. اليه
- (١١) سَعِيدٌ أَحْتَاهُ كِلْتَاهُمَا تَبْغُضَانِهِ وَ مُحِبُّوهُ كُلُّهُمْ يَلُومُونَهُ عَلَى سُوءِ سُلُوكِهِ.
- سَعِيدٌ: مبتدا و مرفوع

- أُخْتَاهُ كِلْتَاهُمَا تُبْغِضَانِيهِ: خبر
- أُخْتَاهُ: مبتدا
- أُخْتَاهُ: م. اليه
- كِلْتَاهُمَا: تأكيد معنوی
- كِلْتَاهُمَا: م. اليه
- تُبْغِضَانِيهِ: فاعل
- تُبْغِضَانِيهِ: م. به
- مُحِبُّوهُ: مبتدا و مرفوع به واو (نون افتاده)
- مُحِبُّوهُ: م. اليه
- كُلُّهُمْ: تأكيد معنوی
- كُلُّهُمْ: م. اليه
- يَلُومُونَهُ: خبر
- يَلُومُونَهُ: فاعل
- يَلُومُونَهُ: م. به
- عَلَى سُوءٍ: ج و م
- سُلُوكِهِ: م. اليه
- سُلُوكِهِ: م. اليه

(۱۲) اِتَّفَقَ الْأَطِبَّاءُ جَمِيعُهُمْ عَلَى أَنَّ نُورَ الشَّمْسِ نَفْسُهُ قَاتِلٌ لِجَرَائِمِ الْأَمْرَاضِ.

- اِتَّفَقَ: فعل
- الْأَطِبَّاءُ: فاعل
- جَمِيعُهُمْ: ادوات تأكيد (تأكيد معنوی)
- جَمِيعُهُمْ: م. اليه
- عَلَى أَنَّ: ج و م
- نُورَ: اسم أَنَّ و منصوب
- الشَّمْسِ: م. اليه
- نَفْسُهُ: تأكيد
- نَفْسُهُ: م. اليه
- قَاتِلٌ: خبر أَنَّ و مرفوع
- لِجَرَائِمِ: ج و م

• الأمراض: م. اليه

۸. از تمرین شماره قبل، جمله اول و هشتم را ترکیب کنید.

حوزه مجازیه همسندس طلب